

ראמ"ה
הרשות הארצית
למידה והערכה בחינוך

وزارة التربية والتعليم | משרד החינוך | Ministry of Education

מיצ"ב תשע"ח

מדדי יעילות וצמיחה בית ספרית

הרשות הארצית
למידה והערכה בחינוך

מיצ"ב תשע"ח

מדדי יעילות וצמיחה בית-ספרית

עיקרי ממצאים

על המיצ"ב

- **המיצ"ב – מדדי יעילות וצמיחה בית ספרית – הוא מערכת מדדים בית ספריים שמטרתה לספק מידע למנהל/ת ולצוותים הפדגוגיים בבתי הספר על תפקוד בית ספרם במגוון של נושאים.**
- **מודל המיצ"ב בנוי כך שהוא כולל מבחני הישגים שמשקפים את התוצרים הקוגניטיביים של הלמידה וסקרי אקלים וסביבה פדגוגית שמשקפים את ההיבטים החברתיים-רגשיים-פדגוגיים.**
- **נתוני המיצ"ב משמשים לניטור והערכה של מערכת החינוך בכללותה, להערכת האפקטיביות של הקצאת משאבים והתערבויות חינוכיות.**

מיצ"ב תשע"ח - עיקרי ממצאים

נתוני מיצ"ב תשע"ח ממעוף הציפור – הישגים לימודיים

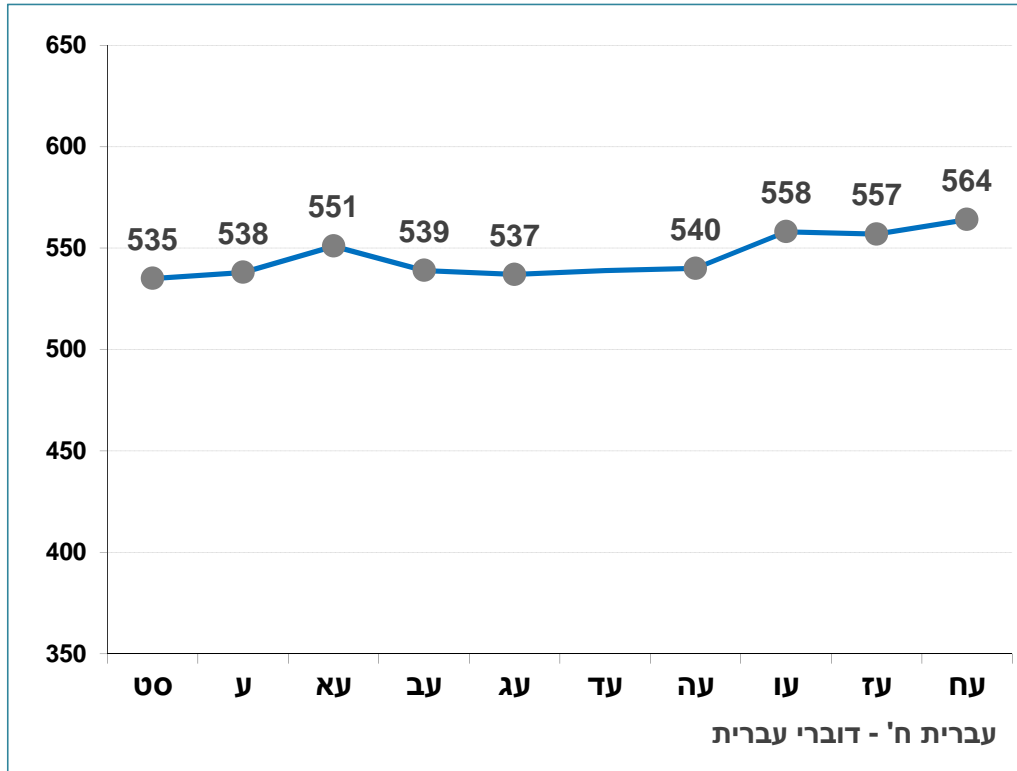
- בשנת תשע"ח, בהשוואה לשנה קודמת, נרשמו **עליות בהישגים** בארבעה מבחנים:
 - מתמטיקה לכיתות ח' (עלייה של 9 נקודות)
 - שפת-אם עברית לכיתות ח' (עלייה של 7 נקודות)
 - שפת-אם ערבית לכיתות ח' (עלייה של 13 נקודות)
 - שפת-אם ערבית לכיתות ה' (עלייה של 10 נקודות)
- במבחנים בשפת-אם עברית לכיתות ה' ובאנגלית לכיתות ח' **לא חל שינוי של ממש**.
- במבחן במדע וטכנולוגיה לכיתות ח' נרשמה **ירידה בהישגים** (ירידה של 8 נקודות).

מיצ"ב תשע"ח ממעוף הציפור – פערים בהישגים לימודיים

- בקרב דוברי העברית חל צמצום רצוי בפער ההישגים בין תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה ותלמידים מרקע נמוך בעברית ובמתמטיקה לכיתות ח'. בעברית לכיתות ה' לא חל שינוי בפער ההישגים, ובאנגלית ובמדע וטכנולוגיה לכיתות ח' נרשם צמצום לא רצוי.
- בקרב דוברי הערבית חל צמצום רצוי בפער ההישגים בין תלמידים מרקע בינוני ותלמידים מרקע נמוך בערבית לכיתות ה'. בערבית לכיתות ח' לא חל שינוי של ממש, ואילו במתמטיקה, באנגלית ובמדע וטכנולוגיה לכיתות ח' חלה התרחבות בפער ההישגים.
- בהשוואה בין דוברי עברית ודוברי ערבית, במתמטיקה ובמדע וטכנולוגיה לכיתות ח' לא חל שינוי של ממש בפער ההישגים ואילו באנגלית לכיתות ח' חלה התרחבות.

הישגים במיצ"ב – כיתות ח'

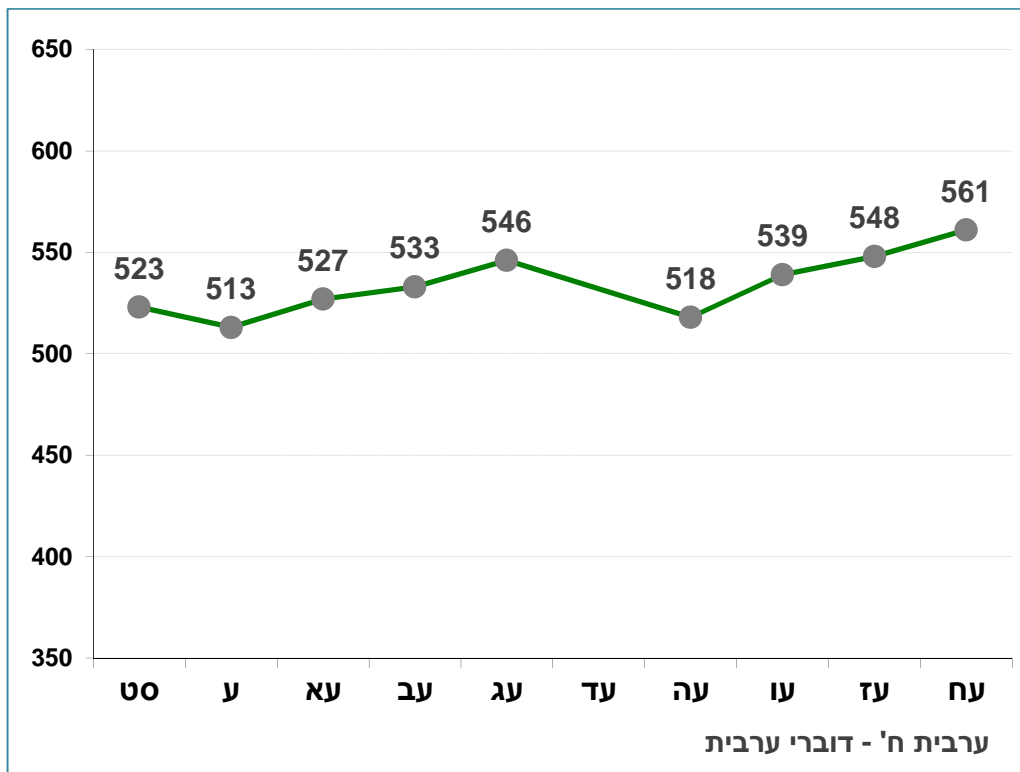
עברית לכיתות ח'

✓ הישגי התלמידים בשנת תשע"ח מצביעים על עלייה קלה (של 7 נקודות) בהשוואה לתשע"ז.

✓ לאורך העשור עלו ההישגים ב-29 נקודות.

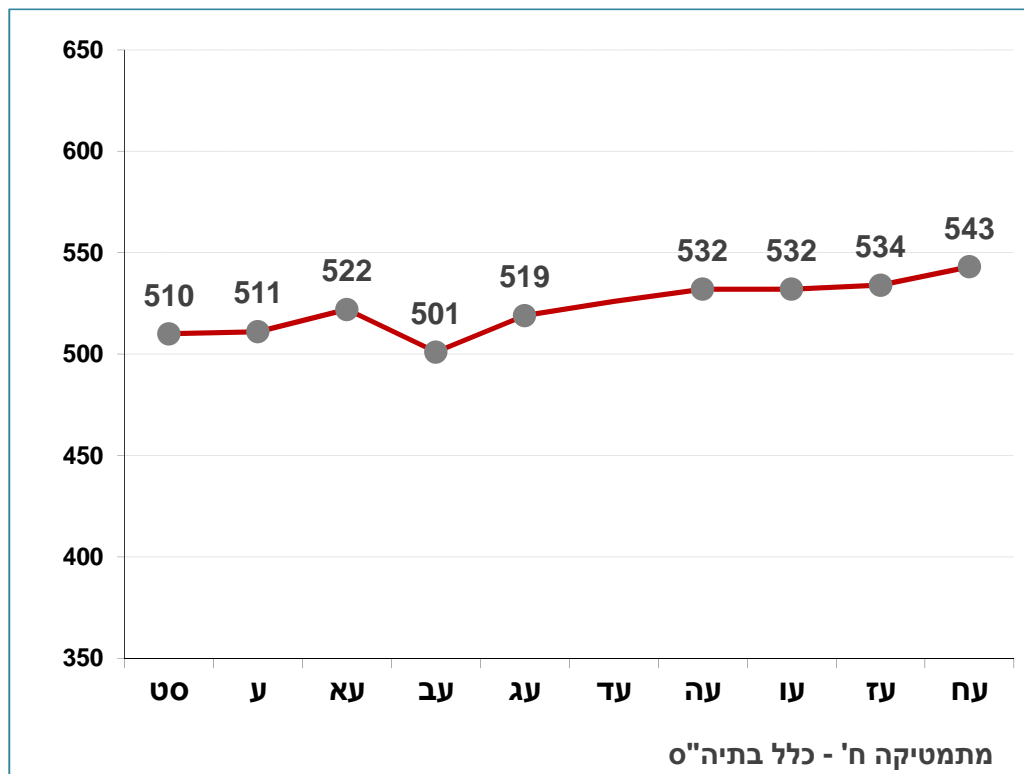
ערבית לכיתות ח'

✓ הישגי התלמידים בשנת תשע"ח מצביעים על עלייה מתונה (של 13 נקודות) בהשוואה לתשע"ז.

✓ לאורך העשור עלו ההישגים ב-38 נקודות.

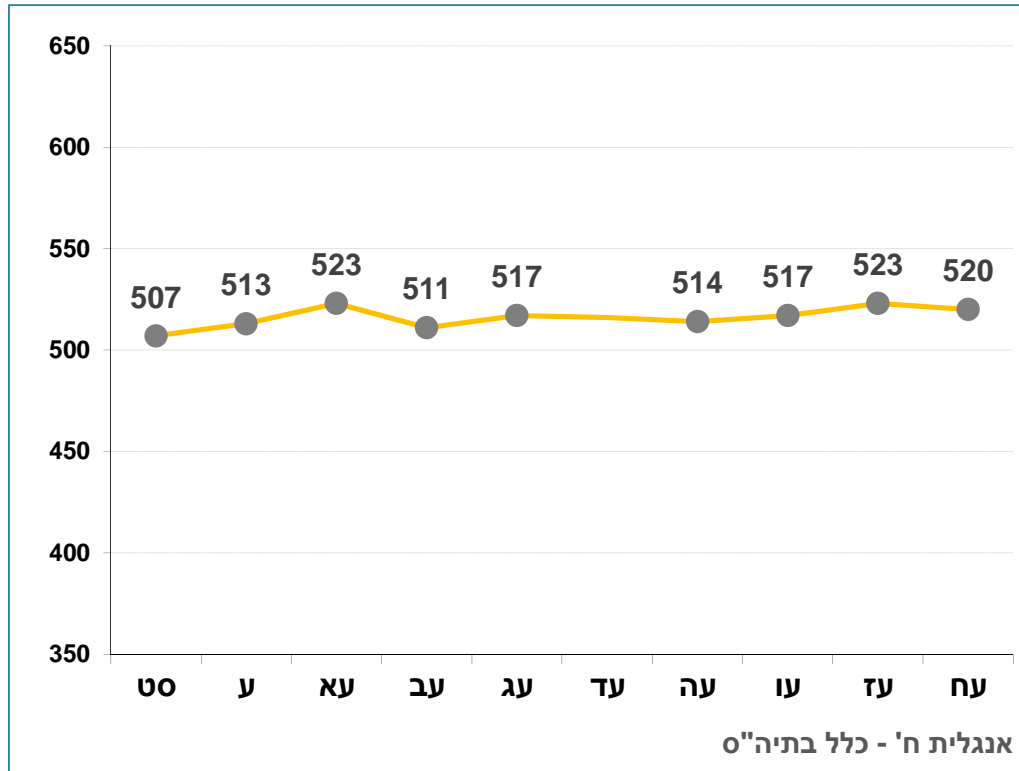
מתמטיקה לכיתות ח'

הישגי התלמידים בשנת תשע"ח מצביעים על עלייה קלה (של 9 נקודות) בהשוואה לתשע"ז.

לאורך העשור עלו ההישגים ב-33 נקודות.

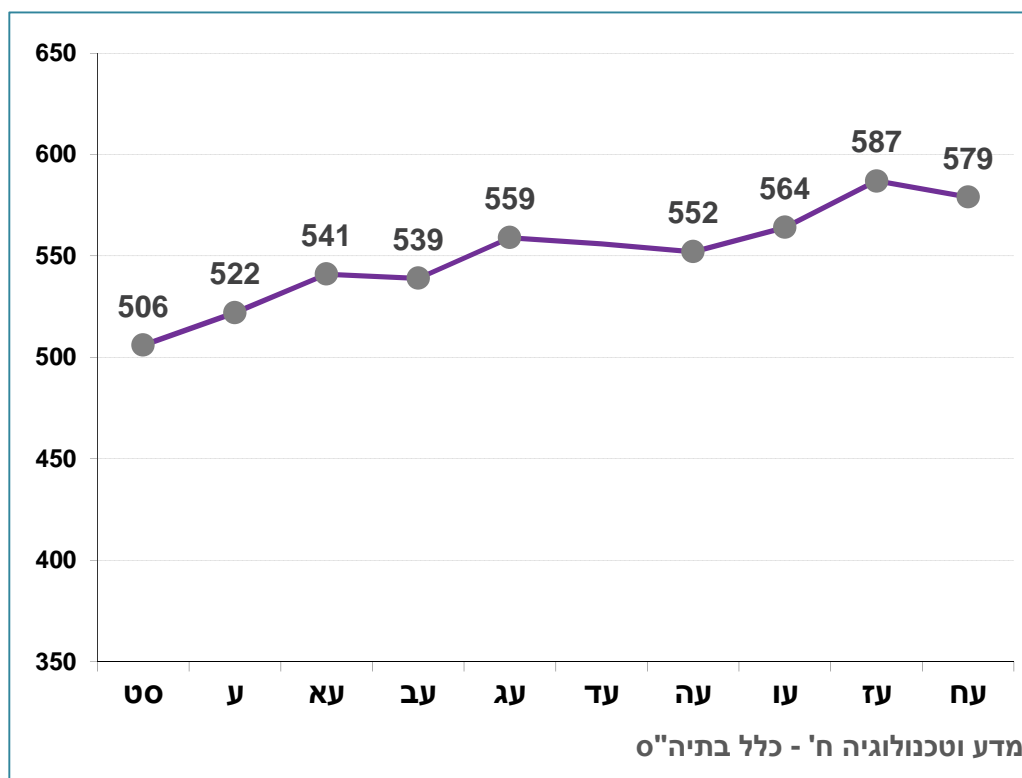
אנגלית לכיתות ח'

בהישגי התלמידים בשנת תשע"ח לא חל שינוי של ממש בהשוואה לתשע"ז. ✓

לאורך העשור לא חלו שינויים ניכרים בהישגים - עלייה קטנה של 13 נקודות. ✓

מדע וטכנולוגיה לכיתות ח'

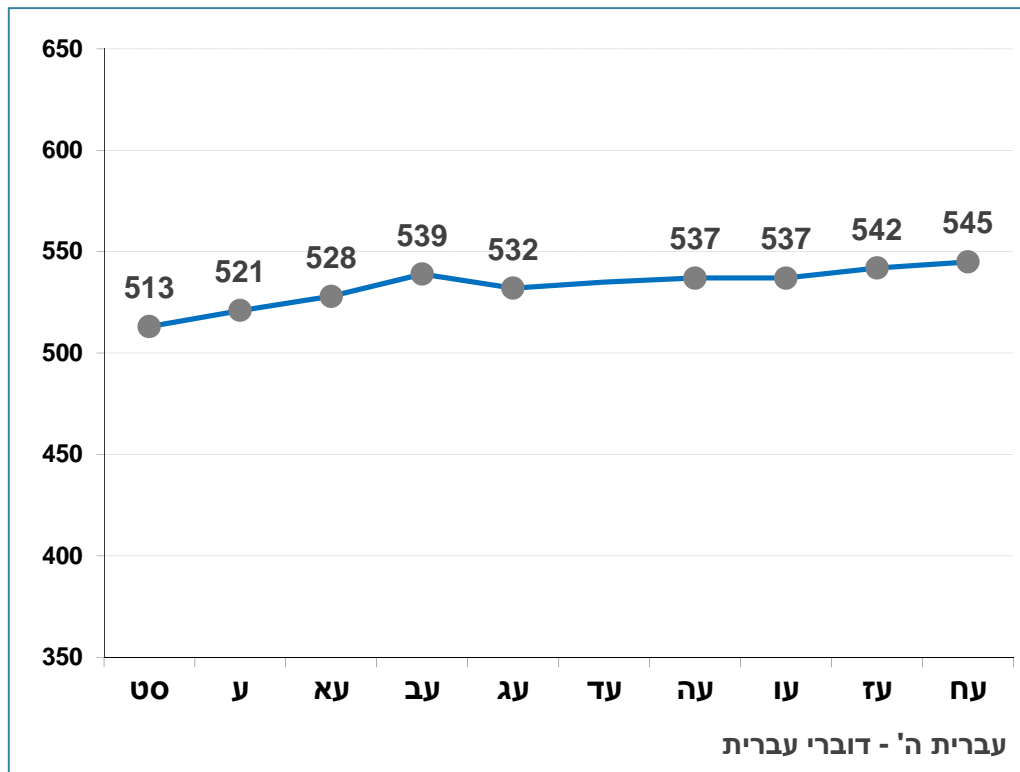
✓ הישגי התלמידים בשנת תשע"ח מצביעים על ירידה קלה (של 8 נקודות) בהשוואה לתשע"ז.

✓ על אף הירידה הקלה בהישגים, ההישגים בשנה זו עדיין גבוהים מההישגים עד תשע"ו.

✓ לאורך העשור עלו ההישגים ב- 73 נקודות.

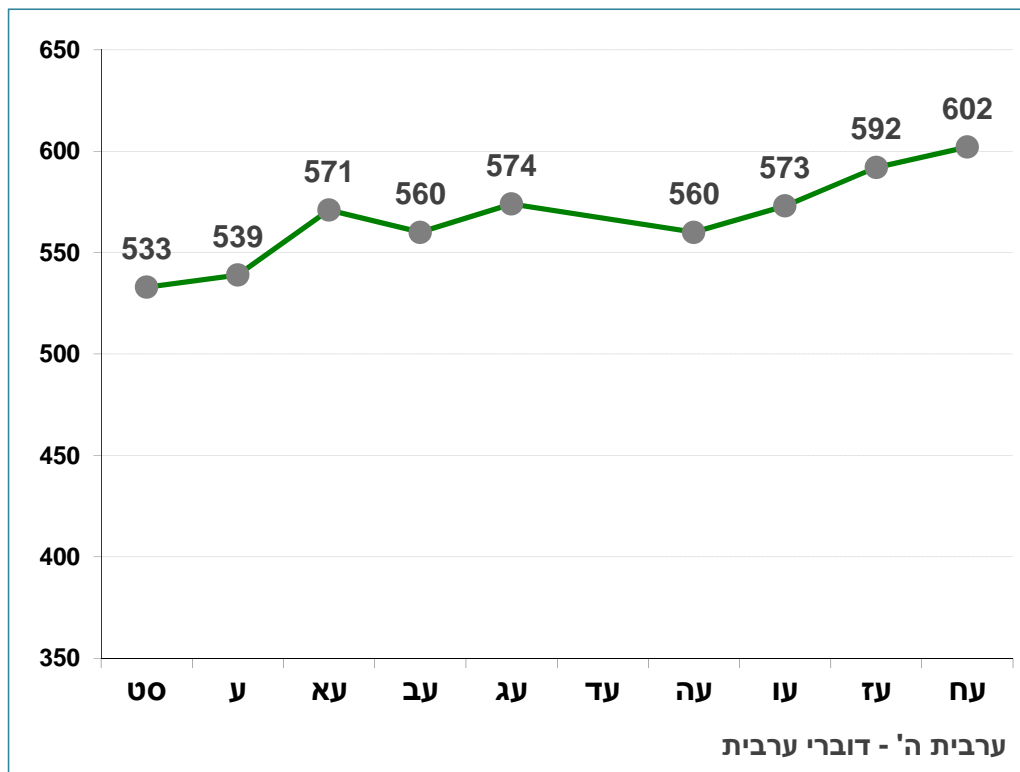
הישגים במיצ"ב – כיתות ה'

עברית לכיתות ה'

- ✓ בהישגי התלמידים בשנת תשע"ח לא חל שינוי של ממש בהשוואה לתשע"ז.
- ✓ לאורך העשור ההישגים עלו ב-32 נקודות.

ערבית לכיתות ה'

הישגי התלמידים בשנת תשע"ח מצביעים ✓
על עלייה קלה (של 10 נקודות) בהשוואה
לתשע"ז.

לאורך העשור ההישגים עלו ב-69 נקודות. ✓

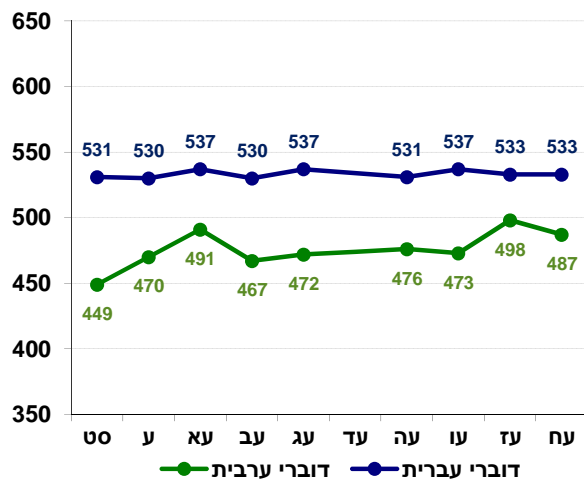
הישגי תלמידים דוברי עברית ודוברי ערבית

הישגים לפי מגזר שפה: דוברי עברית ודוברי ערבית – כיתות ח'

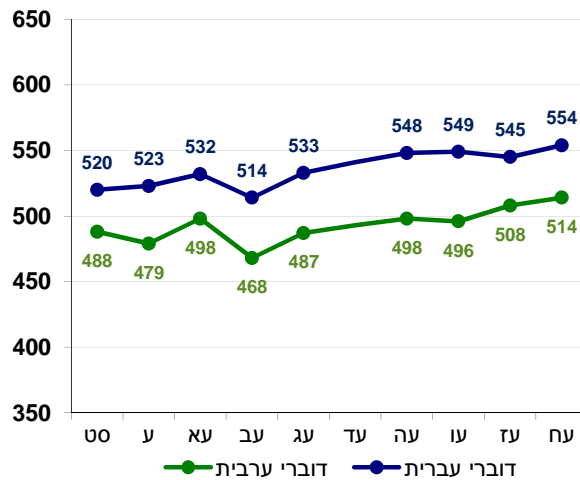
במדע וטכנולוגיה ובמתמטיקה - בשני המגזרים מגמות השינוי בהישגים בין תשע"ז-תשע"ח דומות, וכך פערי ההישגים נותרו דומים.

באנגלית - הפערים התרחבו במעט עקב ירידה מתונה בהישגי דוברי הערבית (11 נקודות) ויציבות בהישגי דוברי העברית.

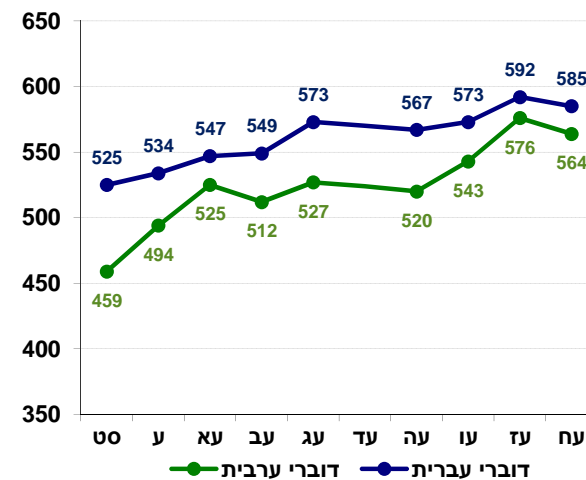
אנגלית ח'

מתמטיקה ח'

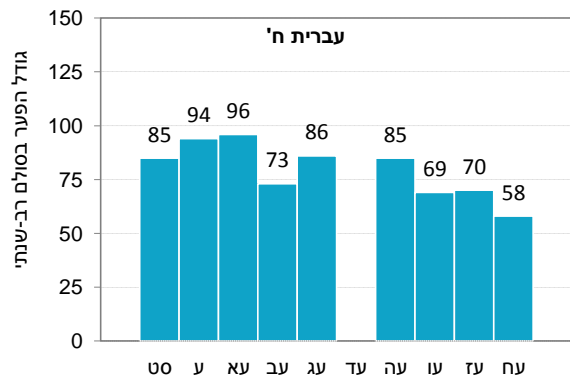
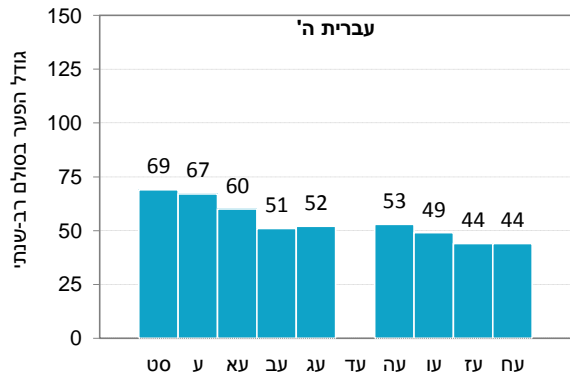
מדע וטכנולוגיה ח'

פערי הישגים בין תלמידים מרקע חברתי-כלכלי שונה

פערי הישגים לפי רקע חברתי-כלכלי - בתי ספר דוברי עברית

פערי ההישגים בין תלמידים מרקע גבוה ונמוך

✓ בשפת-אם עברית לכיתות ה' בתשע"ח נשמר הצמצום בפער ההישגים בין תלמידים מרקע גבוה ותלמידים מרקע נמוך.

✓ בשפת-אם עברית לכיתות ח', בתשע"ח חל צמצום מתון (12 נקודות) בפער ההישגים.

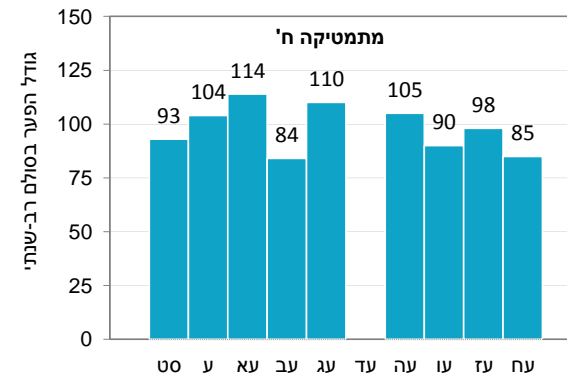
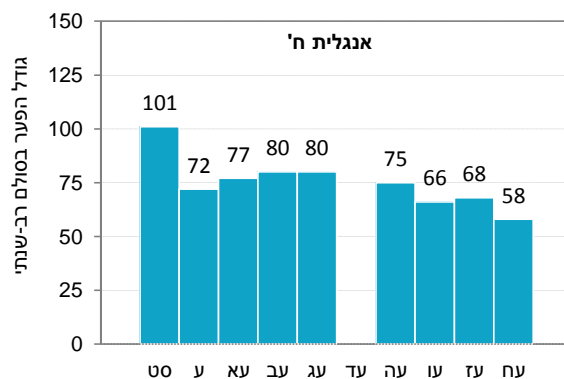
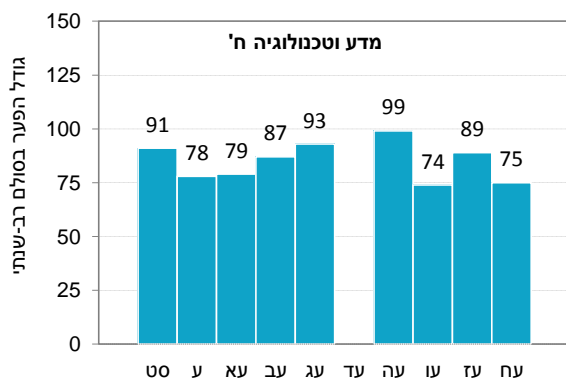
• הצמצום נובע מעלייה בהישגי תלמידים מרקע נמוך לעומת יציבות בקרב תלמידים מרקע גבוה. זהו הפער הקטן ביותר לאורך העשור.

✓ הפערים בכיתה ח' גדולים מהפערים בכיתה ה'.

פערי הישגים לפי רקע חברתי-כלכלי - בתי ספר דוברי עברית

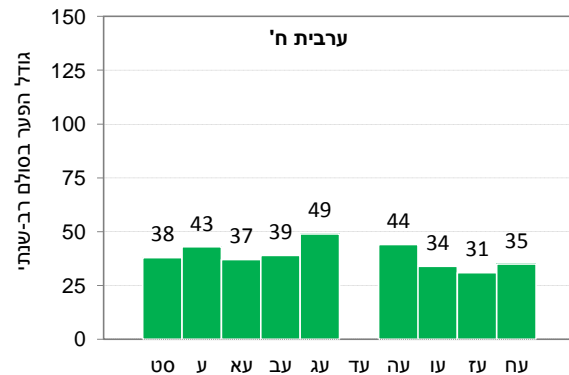
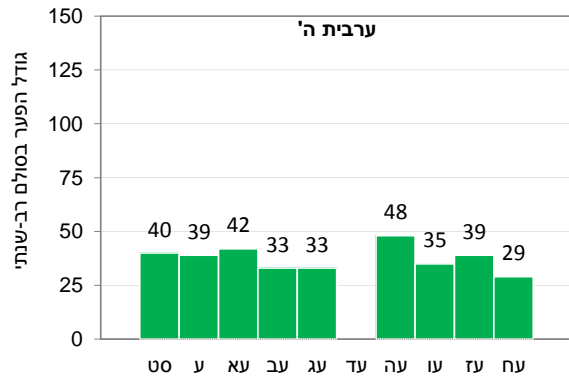
- ✓ במתמטיקה לכיתות ח', נרשם צמצום קל (של 13 נקודות) בפער ההישגים הנובע מעלייה בהישגי תלמידים מרקע נמוך לעומת יציבות בהישגי תלמידים מרקע גבוה.
- ✓ לעומת זאת, הצמצום בפער במדע וטכנולוגיה לכיתות ח' נובע בעיקר מירידה בהישגי תלמידים מרקע גבוה ויציבות בהישגי תלמידים מרקע נמוך, ובאנגלית שינויים מזעריים לשני הכיוונים הצטברו לכדי צמצום.

פערי הישגים בין תלמידים מרקע גבוה ונמוך

פערי הישגים לפי רקע חברתי-כלכלי - בתי ספר דוברי ערבית

פערי הישגים בין תלמידים מרקע נמוך ובינוני

✓ בשפת-אם ערבית לכיתות ה', בתשע"ח חל צמצום קל 10) (נקודות) בפער ההישגים בין תלמידים מרקע נמוך ותלמידים מרקע בינוני.

- הצמצום נובע מעלייה בהישגי תלמידים מרקע נמוך לעומת יציבות בקרב תלמידים מרקע בינוני.
- זהו הפער הקטן ביותר לאורך העשור.

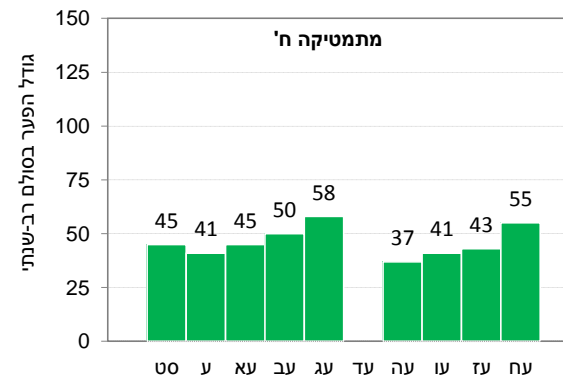
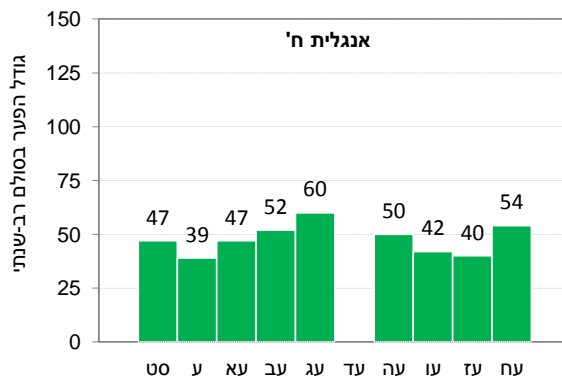
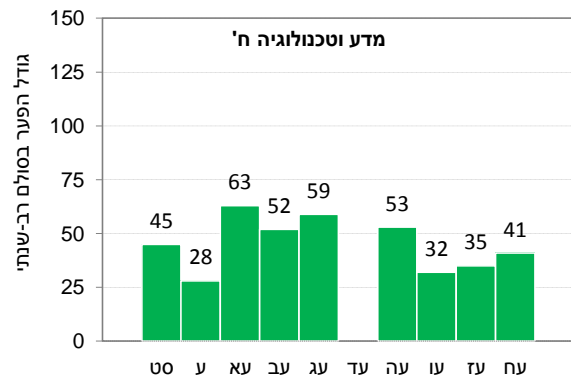
✓ בשפת-אם ערבית לכיתות ח' לא חל שינוי של ממש בפער ההישגים בין תלמידים מרקע נמוך ותלמידים מרקע בינוני.

✓ יצוין כי כ-5% מהתלמידים במגזר דובר הערבית הם מרקע גבוה. בכיתות ה' הישגיהם דומים להישגי תלמידים מרקע בינוני, בכיתות ח' הפערים נפתחים והישגיהם גבוהים בכ- 15-30 נקודות.

פערי הישגים לפי רקע חברתי-כלכלי - בתי ספר דוברי ערבית

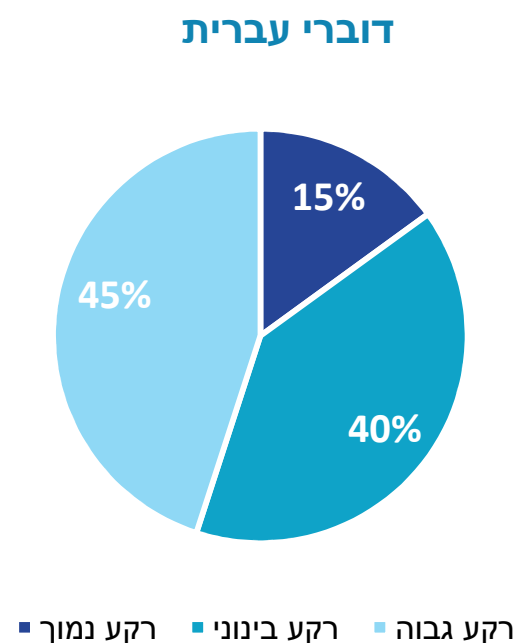
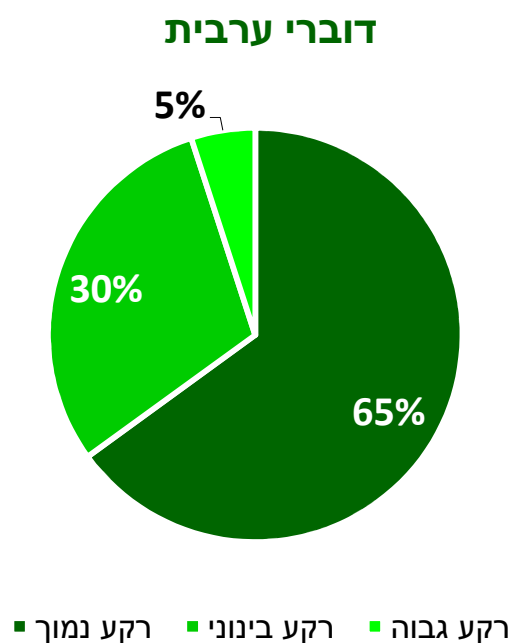
- ✓ במקצועות מתמטיקה, אנגלית ומדע וטכנולוגיה לכיתות ח' בתשע"ח התרחבו פערי ההישגים בין תלמידים מרקע בינוני ותלמידים מרקע נמוך בהשוואה לתשע"ז.
- ✓ הסיבות להתרחבות הפערים מגוונות: במתמטיקה עלייה בהישגים ברקע בינוני ויציבות ברקע נמוך, באנגלית יציבות ברקע בינוני וירידה ברקע נמוך, ובמדע וטכנולוגיה ירידה בשתי הקבוצות וזו ברקע נמוך גדולה יותר.

פערי ההישגים בין תלמידים מרקע נמוך ובינוני

התפלגות הרקע החברתי-כלכלי לפי מגזר שפה (בקירוב לפי נתוני המיצ"ב)

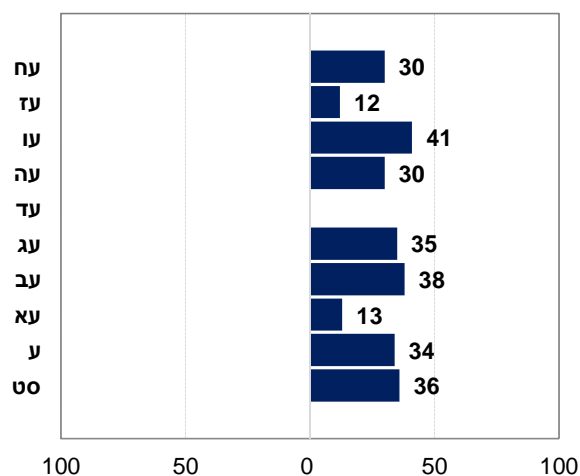
בקרב דוברי העברית מיעוט התלמידים מסווגים לקבוצת הרקע החברתי-כלכלי הנמוך ואילו בקרב דוברי הערבית מרבית התלמידים מסווגים לקבוצה זו.

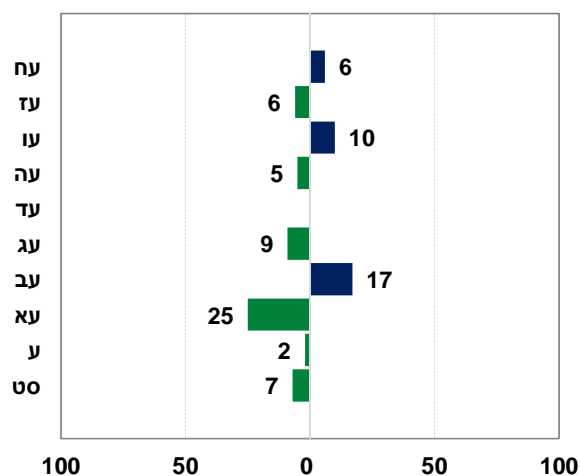
פערי הישגים בין דוברי עברית ודוברי ערבית – תלמידים מרקע נמוך

כאשר לוקחים בחשבון את הרקע החברתי-כלכלי של התלמידים הפערים בין דוברי עברית לדוברי ערבית מצטמצמים ואף מתהפכים.

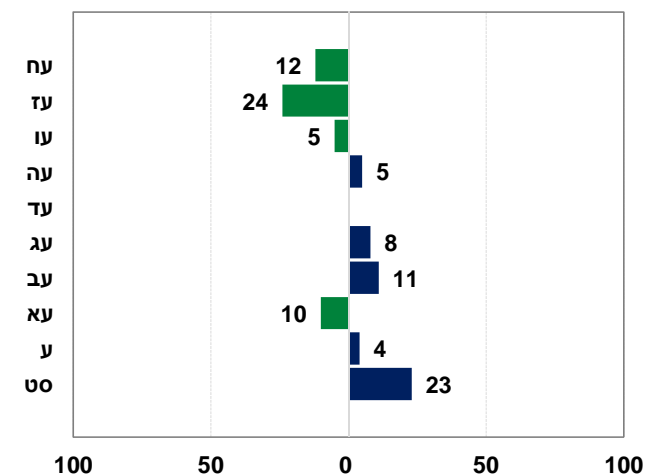
אנגלית ח'

מתמטיקה ח'

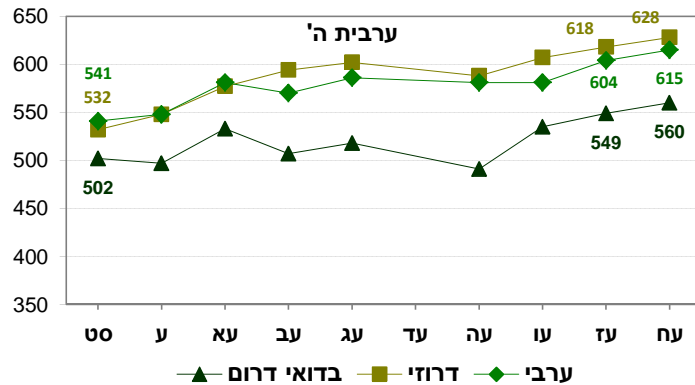

מדע וטכנולוגיה ח'

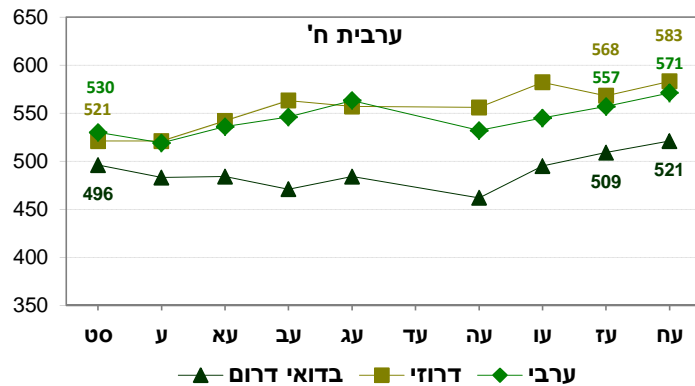
הישגים לפי מגזרים דוברי ערבית

הישגים לפי מגזרים דוברי ערבית

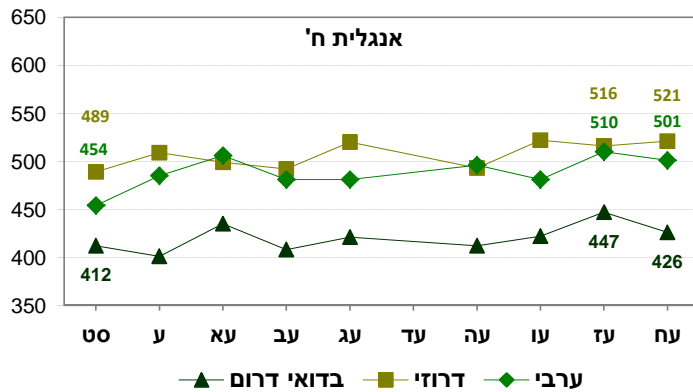
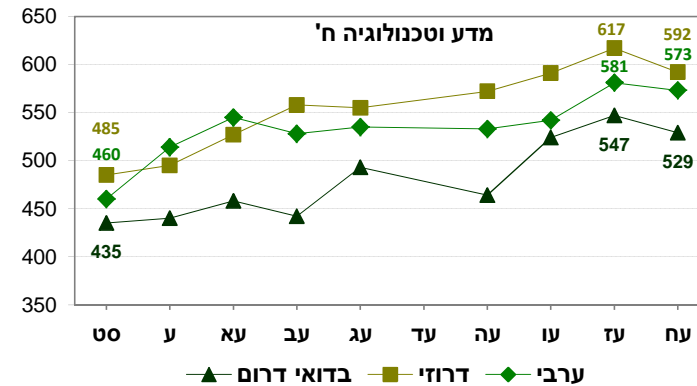
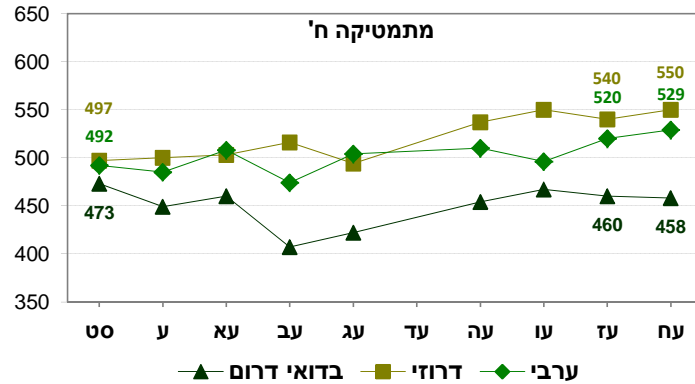

בין תשע"ז לתשע"ח, עליות בשלושת המגזרים:

- ערבי: ערבית ה' +11; ערבית ח' +14
- דרוזי: ערבית ה' +10; ערבית ח' +15
- בדואי דרום: ערבית ה' +11; ערבית ח' +12

הישגים לפי מגזרים דוברי ערבית

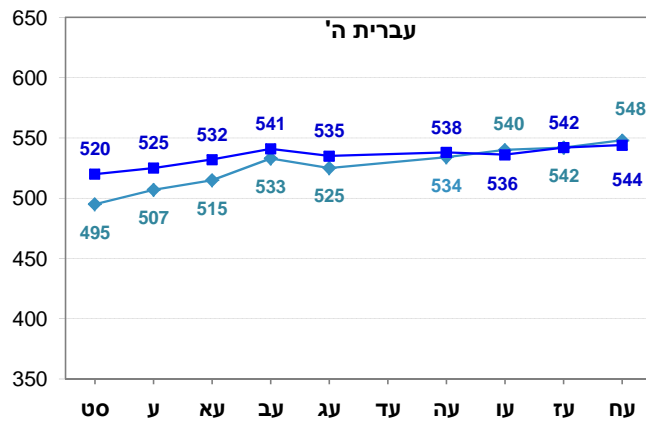

בין תשע"ז לתשע"ח, מגמה מעורבת:

- ערבי: מתמטיקה +9; אנגלית -9; מדע וטכנולוגיה -8
- דרוזי: מתמטיקה +10; אנגלית +5; מדע וטכנולוגיה -25
- בדואי דרום: מתמטיקה -2; אנגלית -21; מדע וטכנולוגיה -18

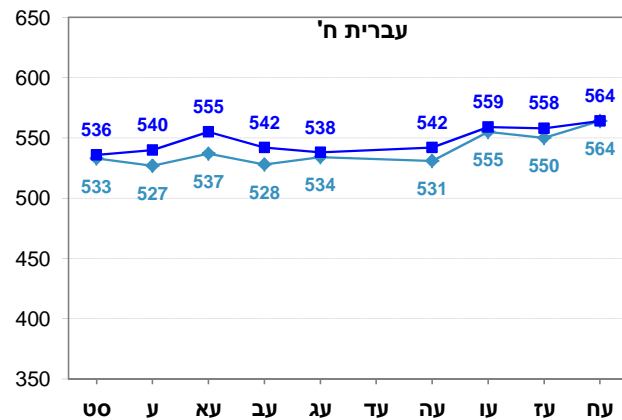
הישגים לפי פיקוח דוברי עברית ממלכתי וממלכתי-דתי

הישגים לפי פיקוח - דוברי עברית

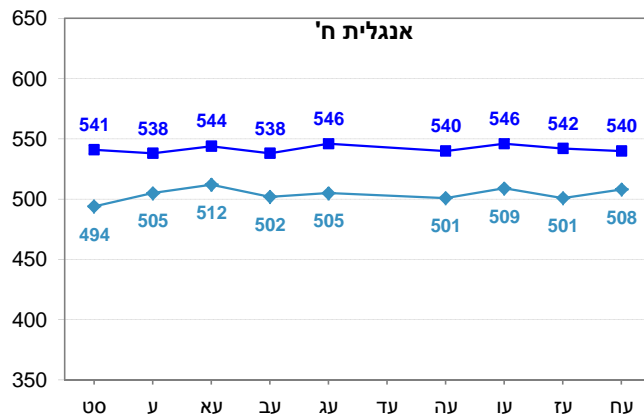
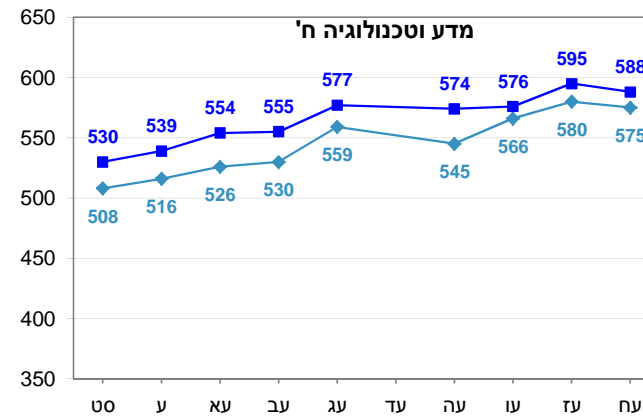
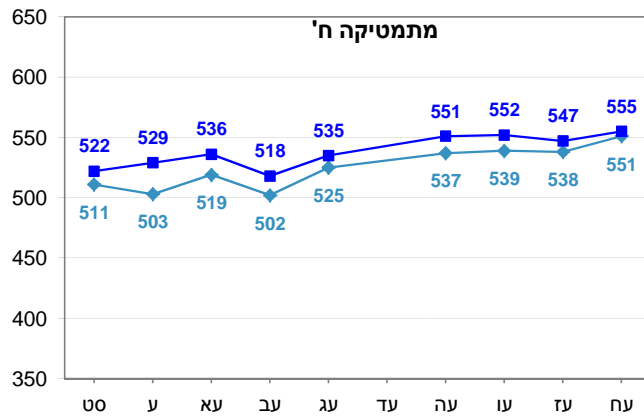
בין תשע"ז לתשע"ח, בפיקוח הממלכתי-דתי חלה עלייה בשתי דרגות הכיתה ובפיקוח הממלכתי עלייה רק בכיתה ח':

- ממלכתי: עברית ה' +2; עברית ח' +6
- ממלכתי-דתי: עברית ה' +6; עברית ח' +14

הישגי תלמידים בשני סוגי הפיקוח דומים!

הישגים לפי פיקוח - דוברי עברית

בין תשע"ז לתשע"ח, מגמה מעורבת:

- ממלכתי: מתמטיקה +8; אנגלית -2; מדע וטכנולוגיה -7
- ממלכתי-דתי: מתמטיקה +13; אנגלית +7; מדע וטכנולוגיה -5

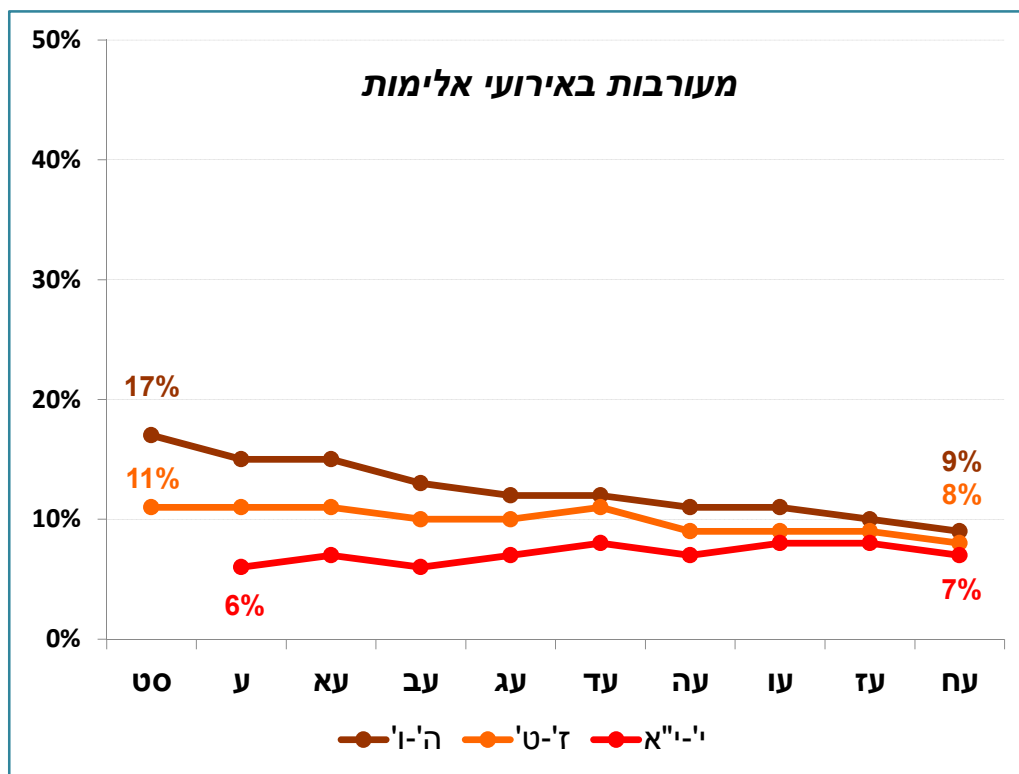
מבט על האקלים והסביבה הפדגוגית

מיצ"ב תשע"ח ממעוף הציפור – אקלים וסביבה פדגוגית

- בתחום האקלים והסביבה הפדגוגית נרשמה בין תשע"ז לתשע"ח **על פי רוב יציבות** בבתי ספר דוברי עברית ו**שיפור** בבתי ספר דוברי ערבית*.
- בתחומים הבאים נרשם **שינוי בולט לטובה**:
 - ירידה בדיווחי תלמידים על ונדליזם, גניבות ובריונות
 - ירידה בדיווחי תלמידים על היעדר סבלנות כלפי האחר והשונה - פגיעה בבני לאום אחר, בבעלי מראה חיצוני שונה ובבעלי דעה פוליטית שונה
 - עלייה בדיווחי תלמידי חט"ב וחט"ע על שימוש במטלות כיתתיות המקדמות למידת חקר - כגון הכנת עבודה בנושא אישי או הצגה בעל פה בפני הכיתה

* יש לבחון האם שיפור זה מייצג שינוי של ממש.

תחושת מוגנות ובטחון – מעורבות באירועי אלימות

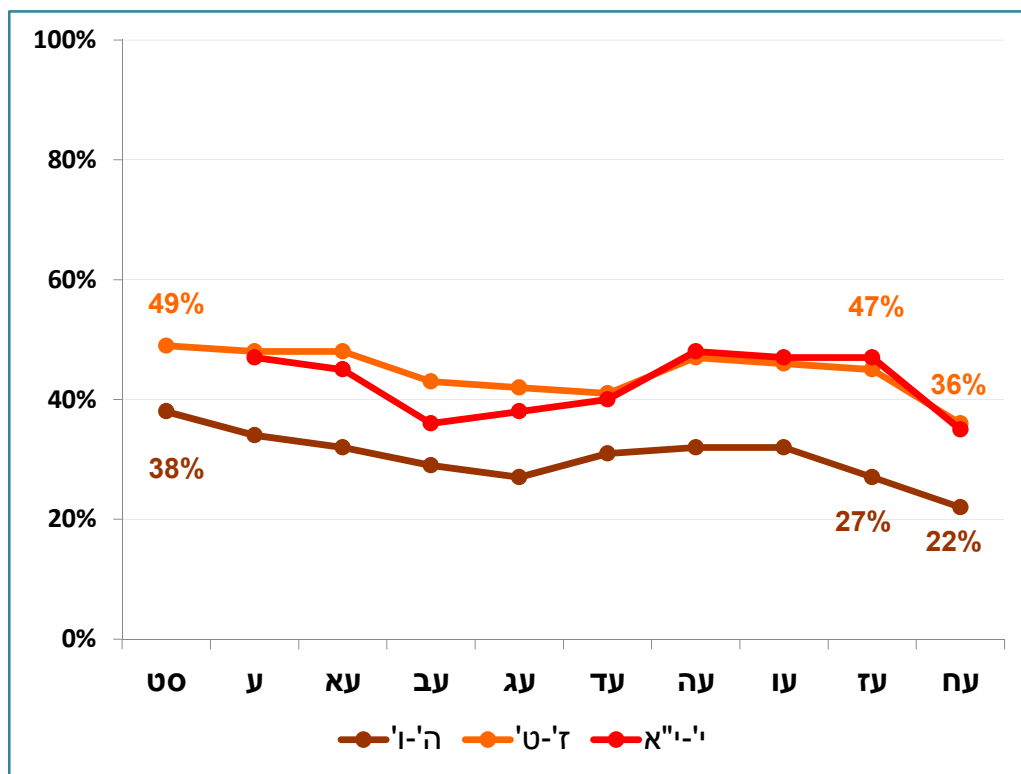

המדד: חשיפה לאירועים אלימים בבית הספר בחודש האחרון, כגון דחיפות, מכות, איומים, החרמות ונידויים.

✓ בשנת תשע"ח: 9% בכיתות ה'ו', 8% בכיתות ז'ט' ו-7% בכיתות י'י"א. בהשוואה לתשע"ז, ירידה קלה בקרב דוברי הערבית ויציבות בקרב דוברי העברית.

✓ לאורך העשור ירידה משמעותית ביסודי ובחטיבת הביניים, וזאת בשני מגזרי השפה.

תחושת מוגנות ובטחון – ונדליזם בבתי הספר

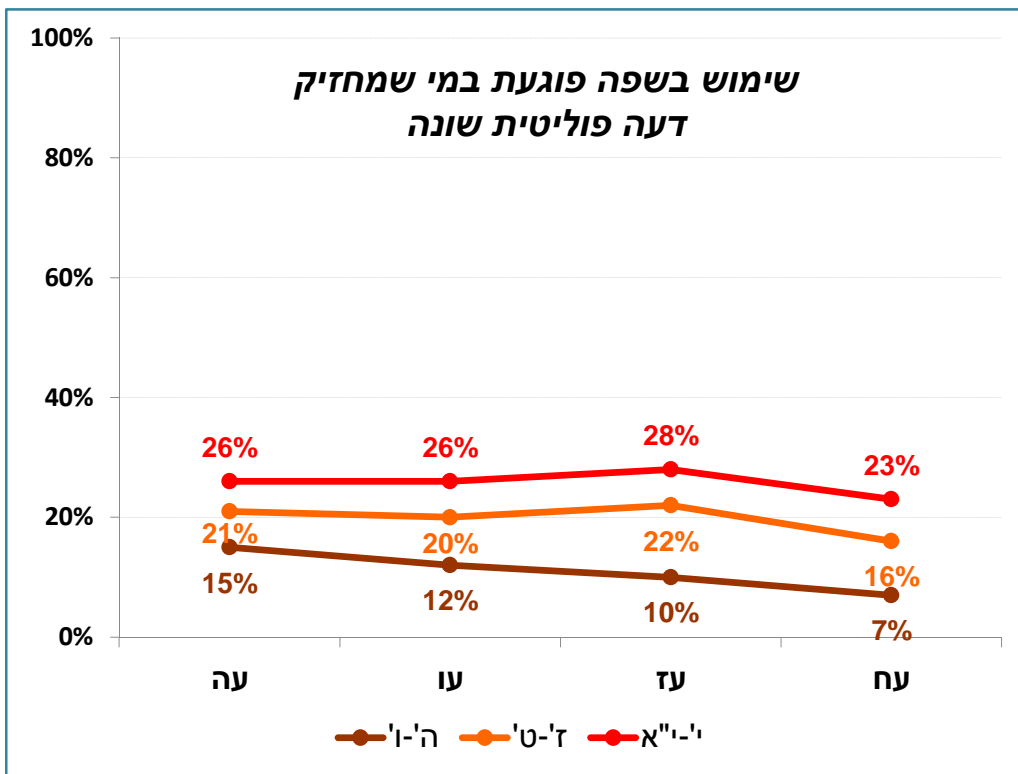
ההיגד: "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר שברו או הרסו ציוד של בית הספר".

בשנת תשע"ח: 22% בכיתות ה'ו' וכ-36% בכיתות ז'ט' ו- י'י"א.

בהשוואה לתשע"ז, ירידה של כ-5% בכיתות ה'ו' ושל כ-10% בכיתות ז'ט' ו- י'י"א, וזאת בשני מגזרי השפה.

לאורך העשור ירידה משמעותית של כ-15% בכל שלבי הגיל (לאחר עלייה בשנים קודמות).

היעדר סובלנות כלפי האחר והשונה

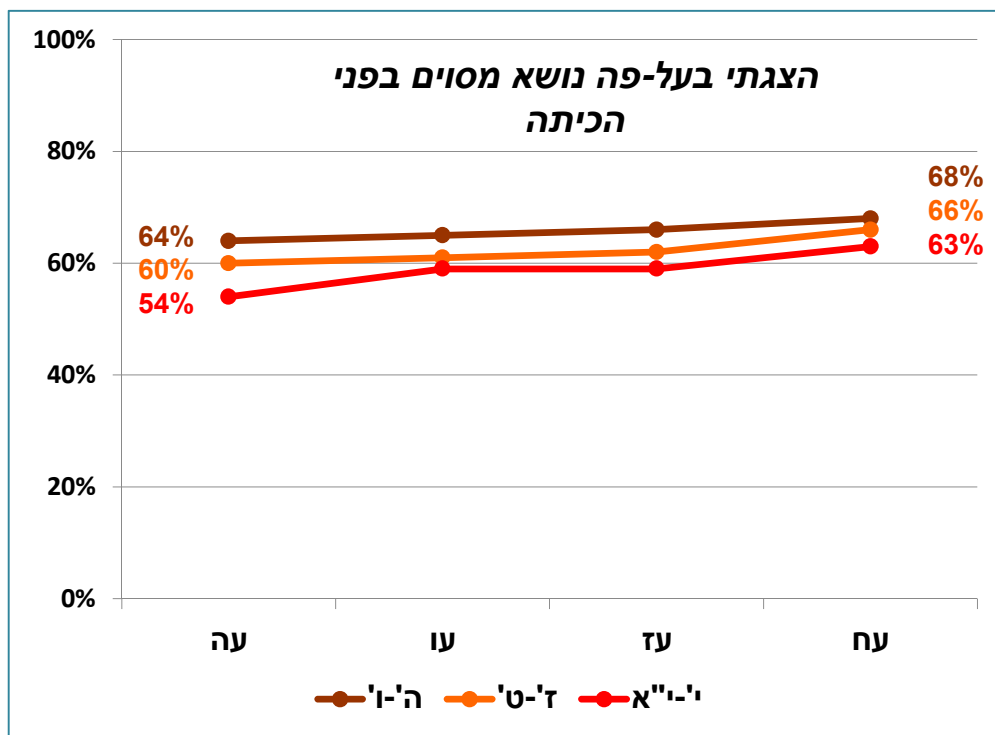
ההיגד: פעמים רבות תלמידים בכיתה שלי מדברים בשפה פוגעת (למשל: קללות, עלבונות, שפה בוטה וכד') במי שמחזיק בדעה פוליטית שונה."

✓ בשנת תשע"ח: 7% בכיתות ה' ו-ו', 16% בכיתות ז' ו-ח ו-23% בכיתות י' ו-יא.

✓ בהשוואה לתשע"ז, ירידה של 3% בכיתות ה' ו-ו' ושל כ-5% בכיתות ז' ו-ח ו-י' ו-יא, וזאת בשני מגזרי השפה.

✓ לאורך ארבע השנים ירידה של 8% בכיתות ה' ו-ו', של 5% בכיתות ז' ו-ח ושל 3% בכיתות י' ו-יא (לאחר עלייה של 2% בשנת תשע"ז).

מטלות כיתתיות מקדמות למידת חקר

ההיגד: "הצגתי בעל-פה נושא מסוים בפני הכיתה".

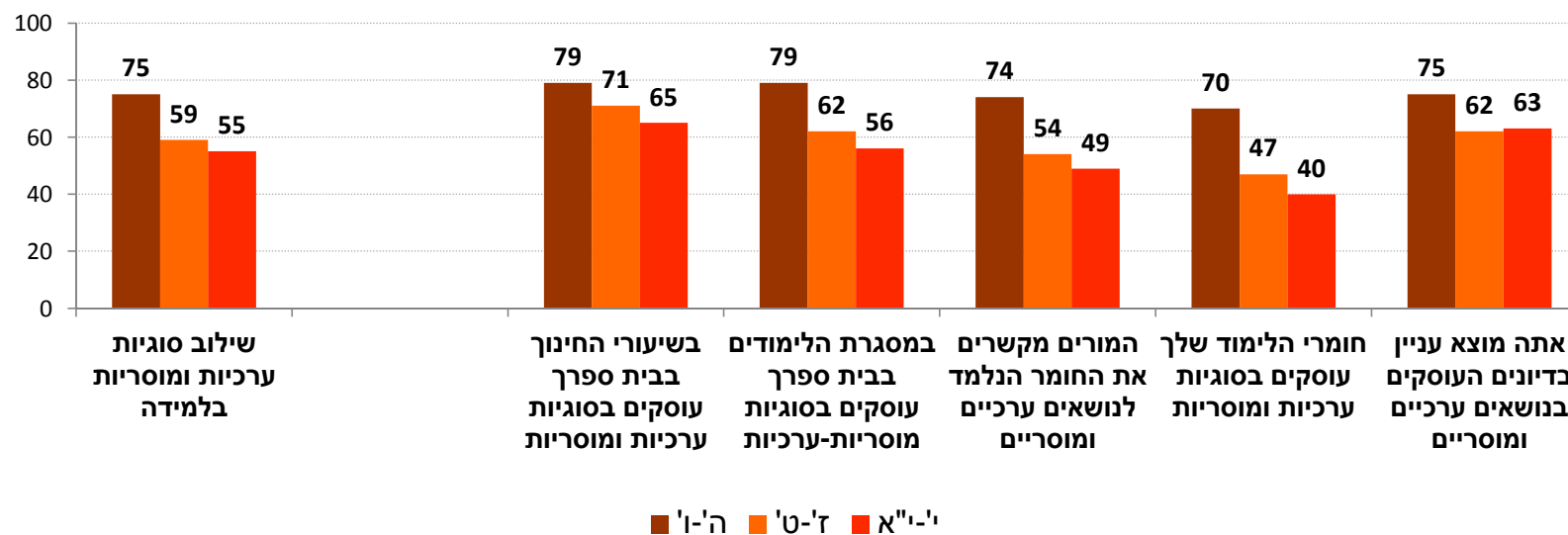
בשנת תשע"ח: 68% בכיתות ה'ו', 66% בכיתות ז'ט' ו-63% בכיתות י'י"א דיווחו כי הציגו בעל-פה בפני הכיתה. ✓

בהשוואה לתשע"ז, עלייה של 2% בכיתות ה'ו' ושל 4% בכיתות ז'ט' ו- י'י"א, לרוב בשני מגזרי השפה. ✓

לאורך ארבע השנים עלייה של 4% בכיתות ה'ו' ו' של 6% בכיתות ז'ט' ו- 9% בכיתות י'י"א. ✓

שילוב סוגיות ערכיות-מוסריות בלמידה

- בתשע"ח התלמידים נשאלו לראשונה על שילוב סוגיות ערכיות-מוסריות (כמו אחריות אישית, סולידריות, מצוינות חברתית וצדק חברתי).
- כשלושה רבעים מתלמידי ה'ו' ומעט יותר ממחצית מתלמידי ז'-י"א דיווחו כי במסגרת לימודיהם משולבות סוגיות ערכיות-מוסריות.
- שיעור גבוה יחסית של תלמידים מוצאים עניין בדיונים בנושאים ערכיים ומוסריים - 75% מתלמידי ה'ו' וכ-63% מתלמידי ז'-י"א.
- רק 40% מתלמידי י'-י"א סבורים שחומרי הלימוד עוסקים בסוגיות אלו.

תודה על
ההקשבה!